

Auditeringshandbok

Elitidrottsvänlig högskola

Finlands Olympiska Kommitté

09.03.2023

TOKYO 2020

Innehåll

1. Utgångspunkter och mål för auditeringen	3
1.1. Utgångspunkter för auditeringen	3
1.2 Identifiering av idrottare	6
1.3 Auditeringens syfte	6
2. Beskrivning av auditeringen	7
2.1 Förutsättningar för auditeringen	7
2.2 Utvärderingsområden och kvalitetsfaktorer vid en elitidrottsvänlig högskola. .	7
2.3 Kvalitetsbeteckning	10
2.4 Komplettering av auditeringen	10
3. Utvärdering	11
3.1 Bedömningsskala och godkännande av auditering	11
3.2 Anvisningar för självutvärdering	11
3.3 Idrottsenkät	16
3.4 Auditeringsbesök	16
4. Auditeringsprocessen	18
4.1 Beskrivning av auditeringsprocessen	18
5. Styrgruppen och auditeringsgruppen	21
5.1 Styrgruppen	21
5.2 Auditeringsgruppen	21
6. Auditeringsrapport	23
DEFINITIONER	24
KÄLLOR	24

Text: Anna Kirjavainen, Laura Tast, Jukka Tirri, Jarno Parikka, Aku Nikander, Juha Dahlström

Pärm bild: Finlands Olympiska Kommitté/Jesse Väänänen

Layout: Eeva Mäkelä

ISBN: 978-952-7464-28-1

Olympiska kommittén förbehåller sig rätten till ändringar

1. Utgångspunkter och mål för auditeringen

Syftet med kvalitetsmodellen för elitidrottsvänliga högskolor är att förbättra elitidrottarnas och professionella idrottsutövares förutsättningar att genomföra högskolestudier som stöder utvecklingen inom idrotten. Detta eftersträvas genom att man identifierar och erkänner de universitet och yrkeshögskolor som i sin verksamhet uppfyller de kvalitetsfaktorer som fastställts för en elitidrottsvänlig högskola och som vill utveckla idrottarnas dubbla karriär i samarbete med idrottsakademin.

1.1. Utgångspunkter för auditeringen

Till den finländska idrotten hör en stark strävan efter att idrottaren på ett balanserat sätt ska kunna kombinera målinriktad idrott och studier eller annan arbetskarriär i sin vardag. Idrottsutövarna stöds av ett nät av nitton idrottsakademier på olika håll i Finland, vars verksamhet styrs av Olympiska kommitténs elitidrottsenhet.

Olympiska kommitténs strategi 2024 inbegriper att skapa en kvalitetsmodell för elitidrottsvänliga högskolor. Bakom arbetet ligger behovet att förbättra förutsättningarna för idrottsutövare som studerar vid högskolor att genomföra studierna så att de stöder möjligheterna att nå goda idrottsresultat. Målet är att i likhet med högskolor för idrott och idrottsskolor på andra stadiet bygga upp en riksomfattande verksamhetsmodell för högskoleutbildning till stöd för elitidrottarnas studier.

På lokal nivå samarbetar högskolor och idrottsakademier redan nu bra för att främja idrottarnas dubbla karriärer och avsikten är att också synliggöra detta bättre. Framgång i elitidrotten kräver hela tiden allt intensivare träning och likaså tilltagande krav på tävlingsdeltagande. Detta utgör en utmaning när det gäller att eftersträva drömmar som gäller idrottarnas övriga liv, inklusive utbildning. För att uppnå en holistisk utveckling måste begåvade unga idrottare och elitidrottare ha rätt att kombinera idrottskarriär och utbildning.

Under ledning av Europeiska kommissionen har man börjat fästa större uppmärksamhet vid program och initiativ till dubbla karriärer för att de europeiska idrottsutövarnas rätt till studier ska förverkligas och för att EU:s medlemsstater ska sörja för idrottarnas välbefinnande och framtid efter idrottskarriären.

Syftet med de riktlinjer för främjande av dubbel karriär för idrottare som kommissionen publicerade 2012 ([EU Guidelines on Dual Career of Athletes](#)) har varit att hjälpa europeiska idrottare att slutföra sina studier framgångsrikt, tävla på högsta internationella nivå, minska risken för avbrutna idrottskarriärer och få kvalificerade arbetstagare på den europeiska arbetsmarknaden. I anvisningarna uppmanas medlemsstaterna att vidta åtgärder för att skapa nationella anvisningar med beaktande av kulturella särdrag samt det system och den praxis som redan finns. Myndigheterna bör stödja utvecklingen av ett ackrediteringssystem för idrottsvänliga läroanstalter och läroanstalter som främjar dubbla karriärer för idrottare. Enligt EU bör idrottsmyndigheter och nationella idrottsorganisationer också överväga att utveckla en nationell kvalitetsmärkning för dubbla tjänster och villkor.

Till följd av detta har till exempel Sverige redan i flera års tid använt en modell för identifiering av elitidrottsvänliga högskolor (Riksidrottsuniversitet, Elitidrottsvänliga lärosäten) samt skriftliga anvisningar i anslutning till detta ([Sveriges nationella riktlinjer för elitidrottarens dubbla karriärer](#)). Vid utarbetandet av den finländska modellen har man samarbetat med aktörer för främjande av dubbla karriärer i Sverige.

Vid utvärderingen av elitidrottsvänliga högskolor genomförs utvärderingen med hjälp av en utvecklingsorienterad bedömning. Det centrala i den utvecklingsorienterade bedömning som det nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) har fastställt är delaktighet och interaktion. Tanken bakom detta är att stödja högskolorna i att identifiera sina starka sidor, god praxis och utvecklingsobjekt i sin verksamhet och på så sätt skapa förutsättningar för kontinuerlig utveckling av högskolorna. På samma tanke stöder sig likaså utvärderingen av elitidrottsvänliga högskolor. [Utvecklande utvärdering vid Nationella centret för utbildningsutvärdering.](#)

Auditeringsprocessen följer i tillämpliga delar NCU:s auditeringsmodell för högskolor, men gäller ett delområde av verksamheten och är således också lättare att genomföra.

Stödandet av dubbel karriär främjar idrottarnas jämlikhet med andra studerande

Till skillnad från många andra målinriktade verksamheter eller verksamheter som leder till yrke finns det i Finland ingen formell utbildning som förbereder för en idrottskarriär. I flera länder är en lösning för att utbilda idrottsutövare att samordna utbildningen och den målinriktade idrotten inom något annat område. Detta tänkesätt kallas en dubbel karriär för idrottare (dual career).

Ett särdrag hos elitidrotten och den professionella idrotten är att satsningar på idrottskarriären och toppformen ofta infaller vid samma tidpunkt och i genomsnitt i samma åldersspann som högskolestudierna. I fråga om idrottare är det likvärdigt att möjliggöra två karriärer parallellt och att inte tvinga dem att välja antingen eller.

[I statsrådets utbildningspolitiska redogörelse](#) (2021) uppställs som mål att minst 50 procent av de unga vuxna avlägger högskoleexamen. I redogörelsen konstateras att alla ska ha möjlighet att utveckla och förnya sin kompetens i olika faser av arbetslivet oberoende av bakgrund, arbetsplats, boningsort, livssituation eller funktionsnedsättning. Detta gäller också elitidrottare och professionella idrottare. Av de mål för högskoleutbildning som lyfts fram i redogörelsen ingår till exempel bättre stöd och handledning för studerande, utveckling av en öppen kanal för högskoleutbildning, smidigare övergång från andra stadiet till högskoleutbildning samt främjande av digitalisering och elevcentrering också i kvalitetsfaktorerna för en högskola som är positiv till elitidrottare.

Enligt [den ändring av idrottslagen som riksdagen antog 3.2.2023](#) främjas elitidrotten genom att man stöder idrottarnas träning samt utvecklar träningskompetensen, dubbla karriärvägar, samordningen av elitidrotten, forskning och innovationer inom elitidrotten, finansieringen av elitidrotten, tävlings- och träningsförhållandena samt stöder anordnandet av internationella idrottsevenemang. För att målen för elitidrotten ska kunna utvecklas krävs det att det tväradministrativa arbetet stärks inom såväl statsförvaltningen som de dagliga rutinerna. Intensifierat samarbete mellan högskolor och aktörer inom idrott främjar ett ansvarsfullt och högklassigt genomförande av dubbla karriärer och främjar således genomförandet av idrottslagens bestämmelser om dubbla karriärer och Europeiska kommissionens rekommendationer om dubbla karriärer. Stödandet av dubbla karriärer för idrottare är en del av det ansvarsfulla arbetet inom idrotten som helhet.

Kvalitetsmodellen för elitidrottsvänliga högskolor syftar inte till att ansöka om dispens för idrottare, utan till att stödja genomförandet av flexibla och individuella studiearrangemang på samma sätt som för andra studerande. Högskolestuderande befinner sig i många olika livssituationer och det finns många som behöver flexibla studiemöjligheter. När det gäller elitidrottare och professionella idrottsutövare är det viktigt att beakta de behov som följer av idrottskarriären när man ansöker om studieplats, under studietiden och i slutskedet.

Skapande av en auditeringsmodell via auditeringsprövningar

Processen för att skapa en kvalitetsmodell för elitidrottsvänliga högskolor inleddes i början av 2021 under ledning av Finlands Olympiska Kommitté. De sakkunniga i dubbelkarriärfrågor vid Olympiska kommittén kartlade i början av processen situationen genom videoöverläggningar med alla nittionio idrottsakademier. I flera av dessa möten deltog också företrädare för idrottsakademins partnerskapshögskolor.

Till stöd för arbetet tillsattes en expertgrupp som sammanträdde fem gånger mellan mars 2021 och januari 2022. Expertgruppen bestod av företrädare för idrottsakademierna och högskolorna, forskare vid Institutet för Elitidrott (KIHU) samt en elitidrottare vid högskolan som utnämnts av Olympiska kommitténs idrottutskott.

Sommaren 2021 publicerades en [internationell forskningsöversikt om dubbelkarriär vid högskolorna](#), som sammanställdes av doktorandforskaren Aku Nikander.

Utkastet till kvalitetsmodell för elitidrottsvänliga högskolor sändes på remiss i mitten av september 2021. Sammanlagt fyrtio olika instanser – bl.a. 10 yrkeshögskolor och Rådet för yrkeshögskolornas rektorer, 9 universitet och 11 idrottsakademier – lämnade sitt utlåtande om propositionen. Utifrån den respons som lämnades under remissbehandlingen och med hjälp av experter från Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) valdes kvalitetsfaktorer och en beskrivning av auditeringsprocessen utarbetades i den första versionen av auditeringshandboken som publicerades i mars 2022.

Kvalitetsfaktorerna, utvärderingsmodellen och auditeringshelhetens ändamålsenlighet och funktion testades i de auditeringsprövningar som genomfördes 2022 och i början av 2023. Det första försöket genomfördes våren 2022 med yrkeshögskolan i Kajana och idrottsakademin Vuokatti-Ruka. Auditeringsbesöket inföll i början av juni och auditeringsrapporten behandlades vid styrgruppens möte 23 augusti. Det andra försöket genomfördes i slutet av hösten 2022 och vintern 2023 tillsammans med Aalto-universitetets handelshögskola och Huvudstadsregionens idrottsakademi Urhea. Tidpunkten för auditeringsbesöket var den 3 februari.

Auditeringsförsöken baserade sig på ett förfaringsätt enligt försökskulturen och på utvecklingsorienterad bedömning. I försöken var den gemensamma utvärderingen och utvecklingen inriktad på utvärderingsmodellen, kvalitetsfaktorerna, auditeringshandboken och auditeringsprocessen. (högskolans självutvärdering, datainsamling, auditeringsevenemang, utvärderingsrapport osv.).

Under våren 2022 bildades en styrgrupp för elitidrottsvänligt högskolearbete, vars första möte hölls den 8 april.

För auditeringar började man under vårvintern 2022 bilda en auditeringspool, från vilken auditeringsgrupper utsågs till försök. För auditeringspoolen och båda auditeringsgrupperna ordnades introduktion för uppgiften och utvecklingsorienterad bedömning före auditeringsförsöken.

De elitidrottsvänliga högskolornas hela kvalitetsarbete behandlades tillsammans med idrottsakademierna i Vuokati i mars 2022. Kvalitetsfaktorerna och ansökningsprocessen och processen för att beviljas en kvalitetskod för Elitidrottsvänlig högskola presenterades vid ett seminarium om dubbelkarriär för elitperioden som hölls i Helsingfors den 15 september 2022. Under det första ansökningsfönstret i oktober 2022 ansökte åtta högskolor om auditering 2023 eller 2024. Efter ansökan i februari 2023 har över 16 högskolor – tolv yrkeshögskolor och fyra universitet redan ansökt om auditering.

1.2 Identifiering av idrottare

Konceptet Elitidrottsvänlig högskola är en beskrivning av en kvalitetsmodell genom vilken idrottarnas möjligheter att smidigt kombinera målinriktad idrott och högskolestudier utvecklas. Konceptet Elitidrottsvänlig högskola omfattar till sin idrottsliga nivå åtminstone följande idrottare enligt nivåklassificeringen i det nationella idrottssystemet:

- Elitidrottsenhetens idrottare med OK:s stöd och landslagsspelare för vuxna i lagspel som stöds av elitidrottsenheten (nivå 1)
- Andra landslagsutövare för vuxna (nivå 2A) och andra idrottare på ungdomslandslagsnivå (nivå 2N)
- Professionella idrottare

Identifiering av idrottare är en av utgångspunkterna och förutsättningarna för auditeringen. Högskolan ska tillsammans med idrottsakademin i sin ansökan beskriva antalet studerandeidrottare och deras nivå vid ansökningstidpunkten samt de tre föregående åren utifrån nivåklassificeringen. Dessutom kan högskolan och idrottsakademin välja att utvidga verksamheten till att omfatta även andra idrottare som har identifierats av idrottsakademin (såsom halvproffs, lagspel på huvudserienivå) och även bygga upp lokala modeller för föreningssamarbete.

1.3 Auditeringens syfte

Auditeringen har i uppgift att utvärdera och granska hur de elitidrottsvänliga högskolornas kvalitetsfaktorer förverkligas som en del av högskolornas befintliga processer, verksamhetssätt och praxis för utveckling av utbildning och kompetens samt övergripande riktlinjer.

2. Beskrivning av auditeringen

2.1 Förutsättningar för auditeringen

Högskolan och idrottsakademin söker sig tillsammans till processen när förutsättningarna för auditeringen av elitidrottsvänliga högskolor uppfylls. En webbaserad ansökan ska lämnas inom ansökningstiden.

Förutsättningar:

- idrottsakademin och högskolan samarbetar intensivt och ansöker till sammans om deltagande i processen
 - verifiering: beskrivning av samarbetet och information om huruvida det finns ett samarbetsavtal mellan idrottsakademin och högskolan
- högskolan har/har haft elitidrottare och professionella idrottare som studerande och högskolan har erfarenhet av dubbelt karriärarbete
 - verifiering: antalet idrottare och deras nivå vid ansökningstidpunkten samt för de tre föregående åren
- processen har behandlats inom högskolan och ledningen har förbundit sig till den
 - verifiering av informationen: en beskrivning av behandlingssättet och beslutet att gå med i processen.
- högskolan har en vilja att förbinda sig att långsiktigt utveckla en elitidrottsinriktad verksamhet
 - verifiering: en redogörelse för högskolans önskan att bli en elitidrottsvänlig högskola

Ansökan till processen från högskolan och idrottsakademin behandlas i styrgruppen för elitidrottsvänliga högskolor. Styrgruppen beslutar om inledande av och tidpunkt för auditeringen (år: hösten/våren) samt utser en auditeringsgrupp och en ordförande för auditeringen.

2.2 Utvärderingsområden och kvalitetsfaktorer vid en elitidrottsvänlig högskola

Kvalitetsfaktorerna vid en elitidrottsvänlig högskola bildar sex samlande temaområden: 1) stöd för studier till idrottare, 2) byggande av flexibla studievägar, 3) erkännande av kunnande som förvärvats inom idrotten som en del av studierna och skräddarsydda studiehelheter för idrottsutövare, 4) åtgärder inom övergångsfasen, 5) högskolans kommunikation och samarbete med idrottsakademin och Olympiska kommittén och 6) stöd för idrott.

Utvärderingsområde 1. Stöd för studier till idrottare

Idrottare erbjuds tillräckligt med personlig handledning i sina studier.

Idrottaren vet vem man ska vända sig till i sina studieärenden och var hjälp fås om eventuella problem uppstår.

Högskolans idrottsakademikontaktpersoner, som arbetar med idrottare och personer som deltar i studiehandledningen har tillräcklig kunskap om elitidrottarens vardag och kunskap för att hjälpa idrottarna att planera sina studier med beaktande av kraven inom elitidrotten samt viljan att förbättra sina kunskaper.

Högskolans kontaktpersoner för idrottsakademien främjar nätverkandet av idrottare som studerar vid högskolan och uppkomsten av ett idrottarsamfund och vidtar åtgärder för att organisera kamratstödet för idrottare (till exempel genom att utse en elitidrottartutor).

Högskolan erbjuder detaljerade beskrivningar av innehållet och kursfordringarna i sina studieprogram i syfte att främja en planerlig dubbelkarriär för idrottare.

Högskolan identifierar sitt ansvar när det gäller att stödja idrottande studerandes välbefinnande och psykiska hälsa – det ska finnas tillräckligt med stödtjänster som är lättillgängliga för idrottarna.

Utvärderingsområde 2. Byggande av flexibla studievägar

Högskolan har möjlighet att erbjuda idrottaren möjligheter att genomföra studier som är oberoende av tid och rum inom de gränser som studieområdets krav tillåter.

Högskolan har beredskap för flexibla tentamenstidtabeller och sätt att genomföra tentamina samt för påvisande av kunskaper när idrottarnas utlandsläger och tävlingsresor kräver det.

Högskolan identifierar elitidrotten som motivering till ett behov att få en förlängning av studietiden.

Högskolan avser att tillsammans med idrottaren hitta en fungerande lösning för att genomföra den obligatoriska praktiken som ingår i studierna.

Utvärderingsområde 3. Erkännande av kunskaper som förvärvats genom idrott som en del av studierna och skräddarsydda studiehelheter för idrottare

Högskolan identifierar det kunskaper som uppkommit genom idrott och som motsvarar en examensnivå samt skapar möjligheter att göra det till ett studieämne.

Högskolan är beredd att bygga upp studiehelheter som riktar sig till idrottare eller gör det möjligt att inkludera andra motsvarande helheter som högskolorna erbjuder i studierna för idrottare.

Högskolan hjälper idrottarna att identifiera och formulera sitt eget kunskaper som förvärvats inom idrotten i samarbete med idrottsakademien.

Utvärderingsområde 4. Åtgärder inom övergångsfaser

Högskolans kontaktperson för idrottsakademin samarbetar med lokala läroanstalter på andra stadiet, i synnerhet idrottsläroanstalterna på andra stadiet, för att säkerställa att idrottare som planerar att studera på högskolenivå får en realistisk bild av genomförandet av dubbla karriärer på högskolenivån och på det utbildningsområde som de är intresserade av.

Högskolan erbjuder en lärtig med studier vid öppna universitetet och öppna yrkeshögskolan samt i mån av möjlighet en lärtig för studerande på andra stadiet och informerar tillsammans med idrottsakademin idrottarna om dessa.

Högskolan hjälper idrottare att i samarbete med idrottsakademin förbereda sig för en karriärövergång efter avlagd examen.

Utvärderingsområde 5. Kommunikation och samarbete med idrottsakademin och Olympiska kommittén

Högskolans ledning och idrottsakademiens kontaktperson ser till att man inom högskolan känner till och förbinder sig till kvalitetsfaktorerna för den elitidrottsvänliga högskolan.

Högskolan lyfter fram sin elitidrottsinriktning i sin kommunikation och marknadsföring.

Samarbetet mellan högskolan och idrottsakademin är kontinuerligt/regelbundet, strukturellt och avtalade frågor granskas regelbundet .

Högskolans kontaktpersoner för idrottsakademin deltar i årliga riksomfattande nätverksträffar och i eventuella lokala eller regionala möten som ordnas av idrottsakademin.

Utvärderingsområde 6. Stöd till idrotten

Högskolan erbjuder idrottare möjlighet att utnyttja de tillgängliga förhållandena för sin dagliga träning och strävar efter att utveckla sina förhållanden och deras användbarhet.

Till stöd för träningen har studerandeidrottare tillgång till sakkunnigas stödtjänster (till exempel inom medicin, fysioterapi, idrottspsykologi, träning) som erbjuds antingen av idrottsakademin eller av högskolan.

Högskolan beaktar och belönar framgångsrika studerandeidrottare i samarbete med idrottsakademin samt beviljar i mån av möjlighet stipendier och understöd till idrottare.

2.3 Kvalitetsbeteckning

När styrgruppen utifrån utvärderingen har fattat beslut om att en högskola ska utses till en elitidrottsvänlig högskola, får högskolan tillgång till Olympiska kommitténs kvalitetsbeteckning Elitidrottsvänlig högskola. Kvalitetsbeteckningen är giltig i fem år. Det finns separata anvisningar om kvalitetsbeteckningens kommunikativa och marknadsföringsmässiga användning (avtal).

2.4 Komplettering av auditeringen

Om styrgruppen utifrån utvärderingen kommer fram till att auditeringen till någon del ska kompletteras, ska en skriftlig motivering till detta framföras till högskolan. Om komplettering av auditeringen diskuteras och avtalas det om praktiska åtgärder med högskolan och idrottsakademin.

3. Utvärdering

3.1 Bedömningskala och godkännande av auditering

Avsikten är att granska hur kvalitetsfaktorerna förverkligas som en del av högskolornas befintliga processer för utveckling av utbildningen och kunnigheten jämte praxis och rutiner.

I bedömningen används nivåerna **utmärkt**, **god** och **otillräcklig**. Alla utvärderingsområden ska bedömas minst med nivån **god** för att högskolan ska kunna utses till en elitidrottsvänlig högskola och för att den ska kunna få kvalitetsbeteckningen.

För att auditeringsgruppen ska kunna ge högskolan ytterligare information om hur kvalitetsfaktorerna uppfylls och strukturera bedömningens helhet, preciserar auditeringsgruppen nivån god genom att inom den använda skalan i början, under utveckling och på lång sikt. I början innebär att högskolan är villig att utveckla verksamheten eller redan har existerande praxis, men att den inte har utnyttjats till att stödja de studerande. Med under utveckling avses att högskolan har befintliga rutiner samt framtidsplaner för utveckling av bedömningsområdet i fråga. På lång sikt innebär detta att kvalitetsfaktorn förverkligas vid högskolan, men att den kan vidareutvecklas.

Med en utmärkt nivå visar högskolan verkningsfull, långsiktig och förnyande utvecklingsverksamhet i dubbelkarriärbudet. Verksamheten har konsekvenser för det lokala eller riksomfattande samarbetet med dubbla karriärer och läroanstalter

En god nivå förverkligas när högskolan visar att kvalitetsfaktorerna förverkligas som en del av högskolans processer, rutiner och praxis för utveckling av utbildningen och kunnigheten. Om kvalitetsfaktorn förverkligas är den på nivån god.

En otillräcklig nivå innebär att högskolan inte bedriver verksamhet enligt kvalitetsfaktorerna eller inte kan visa att kvalitetsfaktorerna uppfylls.

3.2 Anvisningar för självutvärdering

Högskolan väljer på vilket sätt den gör rapporten om självutvärderingen. Högskolan ska under auditeringsbesöket kunna visa att fakta som finns i rapporten stämmer.

Utöver självutvärderingen ska högskolan till auditeringsgruppen per e-post lämna följande dokument som webblänkar eller noter:

- ett idrottsteam vid en högskola (personer som arbetar med idrottare vid en högskola)
- organisationsschema och studieprogram för högskolan
- de handlingar vid högskolan där högskolan beskriver samarbetet kring dubbelkarriär och idrottsakademisamarbete samt stöd för idrottande studerande (kan också hänföra sig till material för självutvärdering)
- AHOT-anvisningar

Syftet med utvärderingen är att granska hur kvalitetsfaktorerna förverkligas som en del av högskolans befintliga processer, rutiner och praxis för utveckling av utbildningen och kunskigheten.

För auditeringsprocessen bildar högskolan en arbetsgrupp som ansvarar för planeringen och genomförandet av auditeringen. I arbetsgruppen ingår högskolans kontaktperson för idrottsakademin, högskolans kvalitets- eller utvecklingschef, en representant/person från idrottsakademin samt en idrottande studerande. Utöver de ovan nämnda bestämmer högskolan själv vilka personer som behövs i gruppen.

Följande aktörer rekommenderas delta i genomförandet av självutvärderingen: en idrottande studerande, den personal som ansvarar för styrningen av studierna, undervisningspersonalen, högskolans ledning, företrädare för idrottsakademin, andra centrala intressentgrupper (till exempel tränare). Högskolan antecknar de intressentgrupper som deltar i självutvärderingen och en kort beskrivning av genomförandet av självutvärderingen i högskolans självutvärderingsrapport. När idrottande studerande inkluderas bör det observeras att deras representation är så mångsidig och heltäckande som möjligt med beaktande av kön och utbildningsområden, sommar- och vintergrenar samt individuella och laggrenar. Även nivån på idrottarna bör beaktas i enlighet med nivåklassificeringen i punkt 1.2. I fråga om alla intressentgrupper bör observeras att de personer som tas med ger aktörerna och verksamheten en så bred representation som möjligt.

Högskolan beskriver täckande hur de föreslagna kvalitetsfaktorerna förverkligas som en del av högskolans processer, rutiner och praxis för utveckling av utbildningen och kunskigheten och hur verksamheten vidareutvecklas.

Följande frågor kan användas i självbedömningen: I enlighet med principen för utvecklande utvärdering är det bra att inkludera en beskrivning av det perspektiv som ska bedömas samt av tillvägagångssättet. Man behöver även belysa hur bedömningen genomförs i praktiken och hur omständigheterna ovan bedöms och hur de kontinuerligt kan förbättras utifrån resultat och annan kunskap.

Utvärderingsområde 1. Stöd för studier till idrottare

Frågor till stöd vid självutvärdering

På vilket sätt ordnar högskolan handledning för idrottande studerande? Hurdana rutiner har högskolan för att ordna handledningen? Hur samlar högskolan respons om tillräcklig handledning för idrottande studerande?

Hur säkerställer högskolan att idrottaren vet vem man ska vända sig till i frågor som gäller idrottarens studier och var man kan få hjälp, om eventuella problem uppstår? Hurdana rutiner har högskolan för att ordna stöd?

Hur säkerställer högskolan att högskolans kontaktperson för idrottsakademin, som arbetar med idrottare och de personer som deltar i studiehandledningen har en tillräcklig uppfattning om elitidrottarens vardag och idrottens mål samt förmåga att hjälpa idrottarna att planera sina studier med beaktande av kraven inom elitidrotten och viljan att förbättra sina kunskaper? Hur stöder högskolan utvecklingen, uthålligheten och den kontinuerliga förbättringen av förståelsen för elitidrotten hos den personal som är central med tanke på idrotten?

Hur stöder högskolans kontaktperson för idrottsakademin nätverkandet av idrottare som

studerar vid högskolan och uppkomsten av ett idrottarsamfund vid högskolan? Hurdana rutiner har högskolan för att organisera kamratstöd för idrottare (till exempel elitidrottartutor)?

Hurdana beskrivningar av innehållet i och kraven på sina studiehelheter erbjuder högskolan för att genomföra en planmässig dubbelkarriär för idrottare?

Hurdana rutiner har högskolan för att sörja för idrottande studerandes psykiska hälsa och välbefinnande? Hur stöder högskolan idrottande studerandes välbefinnande och psykiska hälsa? Hur samlar högskolan respons om idrottande studerandes välbefinnande?

Styrkor	Utvecklingsobjekt

Styrkor och utvecklingsobjekt som högskolan identifierat i självutvärderingen

Utvärderingsområde 2. Byggande av flexibla studievägar

Frågor till stöd vid självutvärdering

Hur gör högskolan det möjligt för idrottare att genomföra studier oberoende av tid och plats inom ramen för studieområdets krav?

Hurdana rutiner har högskolan för att möjliggöra flexibla tentamenstidtabeller och sätt att genomföra tentamina samt att påvisa sin kunnighet när idrottarnas utlandsläger och tävlingsresor förutsätter det?

Har högskolan identifierat elitidrotten som motivering till att få en förlängning av studietiden, om idrottande studerande behöver det?

Hur stöder högskolan idrottaren att hitta en fungerande lösning för att genomföra den obligatoriska praktik som ingår i studierna?

Styrkor	Utvecklingsobjekt

Styrkor och utvecklingsobjekt som högskolan identifierat i självutvärderingen

Utvärderingsområde 3. Erkännande av kunnande som förvärvats genom idrott som en del av studierna och skräddarsydda studiehelheter för idrottare

Frågor till stöd vid självutvärdering

Hur identifierar högskolan det kunnande som uppkommit genom idrott och som motsvarar examensnivån samt skapar möjligheter att göra det till ett studieämne.

Hur ser högskolan till att det sammanställs studiehelheter som riktas till idrottare?

Hur gör högskolan det möjligt att inkludera motsvarande helheter som erbjuds av andra högskolor i idrottares studier?

På vilket sätt hjälper högskolan en idrottare att i samarbete med idrottsakademin identifiera och i ord beskriva den kunskap som härrör sig från idrotten?

Styrkor	Utvecklingsobjekt

Styrkor och utvecklingsobjekt som högskolan identifierat i självutvärderingen

Utvärderingsområde 4. Åtgärder inom övergångsfaser

Frågor till stöd vid självutvärdering

Hur samarbetar högskolan med läroinrättningarna på andra stadiet? Hurdana rutiner och material har högskolan för att beskriva utbildningsområden för idrottare, med beaktande av idrottarens perspektiv?

Hurdana konkreta exempel har högskolan på lärstigar vid öppna universitet och/eller öppna yrkeshögskolor samt i mån av möjlighet erbjudande av lärstigar till studerande på andra stadiet? Hur informerar högskolan idrottare om dessa möjligheter?

Hur stöder högskolan idrottare vid karriärövergång efter avlagd examen i samarbete med idrottsakademin?

Styrkor	Utvecklingsobjekt

Styrkor och utvecklingsobjekt som högskolan identifierat i självutvärderingen

Utvärderingsområde 5. Kommunikation och samarbete med idrottsakademin och Olympiska kommittén

Frågor till stöd vid självutvärdering

Hurdana rutiner har högskolans verksamhet för att säkerställa att man inom högskolan känner till och även förbinder sig till den elitidrottsvänliga högskolans kvalitetsaspekter?

Hur tar högskolan i sin kommunikation upp sin positiva attityd till elitidrottare?

Hurdana samarbetsrutiner har högskolan i samarbetet med idrottsakademin? På vilket sätt säkerställer högskolan för sin del kontinuiteten och regelbundenheten i samarbetet? Hurdana strukturer stöder samarbetet? Hur granskas utfallet av de avtalade ärendena regelbundet?

Hur säkerställer högskolan att högskolans kontaktpersoner för idrottsakademin deltar i årliga riksomfattande nätverksmöten och eventuella lokala och regionala möten som ordnas av idrottsakademin?

Styrkor	Utvecklingsobjekt

Styrkor och utvecklingsobjekt som högskolan identifierat i självutvärderingen

Utvärderingsområde 6. Stöd för idrott

Frågor till stöd vid självutvärdering

Hurdana rutiner har högskolan för att ge idrottare möjlighet att utnyttja de förhållanden som står till förfogande vid högskolan för den dagliga träningen? Hur utvecklar högskolan sina förhållanden för idrott och deras användbarhet utifrån elitidrottens krav?

Hurdana sakkunnigas stödtjänster (t.ex. inom medicin, fysioterapi, idrottspsykologi, träning) har idrottande studerande till sitt förfogande som stöd för träningen? Hur har denna verksamhet ordnats?

Hur beaktar och belönar högskolan framgångsrika idrottande studerande i samarbete med idrottsakademin? Hurdana stipendier och understöd beviljar högskolan idrottare?

Styrkor	Utvecklingsobjekt

Styrkor och utvecklingsobjekt som högskolan identifierat i självutvärderingen

3.3 Idrottsenkät

Vid sidan av självbedömningen granskas hur kvalitetsfaktorerna förverkligas med hjälp av en enkät som riktades till idrottare som studerar vid högskolan. Enkäten är avsedd för idrottare på nivå 1 och 2 samt professionella idrottare (se avsnitt 1.2. Identifiering av idrottare) som är medlemmar i idrottsakademien eller som på annat sätt har identifierats av högskolan.

Olympiska kommittén sänder en länk till enkäten till högskolan och idrottsakademin. Högskolan och idrottsakademin strävar efter att sörja för att så många som möjligt av målgruppens idrottare besvarar enkäten. Besvarandet sker anonymt. Resultaten av enkäten behandlas av högskolan, idrottsakademin och Olympiska kommittén tillsammans som en del av bedömningen av högskolan.

Enkäten kan genomföras på nytt till exempel två år efter auditeringen och då får högskolan och idrottsakademin feedback om hur utvecklingsåtgärderna lyckats.

3.4 Auditeringsbesök

Auditeringsbesöket genomförs inom en och samma dag. Högskolan lägger för auditeringsgruppen fram ett förslag till tidtabell för auditeringsdagen (exempel) och ansvarar för de praktiska arrangemangen kring auditeringsbesöket.

Högskolan lägger fram ett förslag för auditeringsgruppen om aktörer som ska kallas till auditeringsdagen. De personer som kallas ska företräda följande aktörer: idrottande studerande, personal som ansvarar för studiehandledningen, undervisningspersonal, högskolans ledning, företrädare för idrottsakademin, övriga centrala intressentgrupper. Högskolan kompletterar vid behov de inbjudna och bjuder in dem till auditeringsdagen.

Intervjuer används som huvudmetod för datainsamling under auditeringsbesöket. Intervjuerna utförs i fokusgrupper. Det rekommenderas att 5–8 personer kallas till varje intervju. Den

rekommenderade längden på en intervju är cirka 50 minuter. Den information som samlats in vid intervjuerna är konfidentiell och används i auditeringsrapporten. Utöver intervjuerna kan uppgifter samlas in exempelvis genom att workshoppar hålls.

Klockslag	INNEHÅLL	Verksamhetssättet	Närvarande/på distans
8.15	Dagens program	Möte	
9.00	Ledningspersonalen	Intervju	
10.00	Undervisningspersonal	Intervju	
11.00	Handleningspersonal	Intervju	
12.00		Lunch	
13.30	Andra intressenter	Intervju	
14.30	Idrottare	Intervju	
15.30	Sammandrag	Möte	

Tidtabell för auditeringsbesöket

4. Auditeringsprocessen

4.1 Beskrivning av auditeringsprocessen

Auditeringsprocessen består av åtta faser:

1. Ansökan till auditeringsprocessen
2. Inledning av samarbete
3. Självutvärdering av högskolan och genomförande av idrottsenkäten
4. Beredning av auditeringsbesök
5. Auditeringsbesök
6. Analys av material och utarbetande av auditeringsberättelse
7. Beslutsfattande om godkännande av revisionen i styrgruppen
8. Utvecklingsarbete

Beskrivning av auditeringsprocessen

Åtgärder etappvis	Tidpunkt	Auditeringsgruppen/ Olympiska kommittén	Högskolan
1. Ansökan till auditeringsprocessen	Olympiska kommittén meddelar tidpunkt för ansökan	Olympiska kommittén informerar högskolor och idrottsakademier om att ansökan har öppnat	Hur auditeringsansökan ifylls och hur förutsättningarna för auditering beskrivs tillsammans med idrottsakademien
		Styrgruppen fattar utifrån ansökan beslut om auditering och tidpunkten för den	
2. Inledning av samarbetet	Rekommendation 3–4 veckor	Samarbetsdiskussioner mellan högskolan och Olympiska kommittén om auditeringsprocessen	
		Olympiska kommittén bereder auditeringsprocessen jämte utrustning och material som behövs	Högskolan bildar för auditeringsprocessen en arbetsgrupp som ansvarar för planering och genomförande av auditeringen och internt informerar om processen.
3. Självutvärdering av högskolor, enkät till idrottare	Rekommendation 6–8 dagar	Auditeringsgruppen inleder sin verksamhet	Högskolan genomför självutvärderingen med stöd av sin egen sakkunskap och gemensamma anvisningar. När självbedömningsfasen avslutas returnerar högskolan självutvärderingsmaterialet via programmet Surveypal till Olympiska kommittén samt det övriga begärda materialet per e-post till projektchefen.

4. Auditering – förberedelse av besök	Rekommendation 5–6 dagar	Dialogmöte mellan högskolan och Olympiska kommittén/auditeringsgruppen - högskolans centrala frågor under auditeringsbesöket - intressenter som inbjuds till auditeringsbesök - auditeringsbesökets program - behövliga praktiska anvisningar	Högskolan föreslår för Olympiska kommittén vilka personer som ska inbjudas till auditeringsbesöket och besökets tidtabell
		Olympiska kommittén sänder utvärderingsmaterialet till auditeringsgruppens slutna Teams-kanal	Högskolan bjuder in deltagarna till auditeringsdagen och sänder självutvärderingsmaterialet till de inbjudna
		Auditeringsgruppens medlemmar bekantar sig självständigt med självutvärderingsmaterialet och bildar sin egen syn på det samt bereder sitt eget ansvarsområde för auditeringsgruppens möte.	Högskolan ger dem som deltar i auditeringsbesöket anvisningar och bereder genomförandet av besöket
		Auditeringsgruppens långa möte: insamling av iakttagelser och planering av auditeringsbesöket, anvisningar för insamling av information, beredning av intervjufrågor, överenskommelse om arbetsfördelningen vid auditeringsbesöket	
		Auditeringsgruppen sänder ett preciserande meddelande till högskolorna: - preciserat program begäran om komplettering av förteckning av personer som deltar i auditeringsbesöket - begäran om tilläggsmaterial	Högskolan kompletterar vid behov gruppen personer som bjuds in till auditeringsbesöket
5. Auditeringsbesök		Auditeringsgruppen anländer till högskolan Auditeringsgruppens förberedande möte	Högskolan gör praktiska förberedelser för auditeringsbesöket
		Auditeringsbesök	

6. Analys av material och utarbetande av auditeringsberättelse	Rekommendation 6–8 veckor	Auditeringsgruppens sammanfattande möte: självutvärderingsmaterial, annat bakgrundsmaterial, intervjuer under auditeringsbesöket och workshopparna	Högskolan ordnar ett sammanfattande möte för sitt eget auditeringsteam: vad man lärde sig, hur saker främjas osv.
		Auditeringsgruppen skriver en auditeringsrapport: de viktigaste delarna är högskolans styrkor, utvecklingsobjekt och auditeringsgruppens rekommendationer till högskolan	
		Auditeringsgruppens genomgång av auditeringsrapporten	
7. Beslutsfattande godkännande av auditeringen styrgruppen	Rekommendation 2 veckor	Ordföranden och projektchefen presenterar auditeringsresultaten vid styrgruppens möte, styrgruppen kommenterar auditeringsberättelsen och fattar beslut om godkännande av auditeringen	
		Olympiska kommittén skickar en auditeringsrapport till högskolan och offentliggör resultatet av auditeringen	Högskolan informerar om godkännandet av auditeringen både internt och externt.
8. Utvecklingsarbetet	Arbetet fortsätter som en del av högskolans verksamhet	Samarbetsmöte mellan högskolan och Olympiska kommittén om resultaten av auditeringen och utnyttjandet av auditeringsprocessen	
			Högskolan fortsätter utvecklingsarbetet mot sina mål och utnyttjar det material som uppkommit i utvecklingen av högskolans processer

Utveckling och uppföljning

Olympiska kommitténs årliga dubbelkarriärseminarier går igenom utvecklingsarbetet och sprider god praxis. Olympiska kommittén samordnar verksamheten i nätverket av kontaktpersoner för idrottsakademier vid elitidrottsvänliga högskolor. Olympiska kommittén rapporterar om hur kvalitetsarbetet vid elitidrottsvänliga högskolor framskrider och delar exempel på utvecklingsåtgärder vid elitidrottsvänliga högskolor på sina kanaler.

5. Styrgruppen och auditeringsgruppen

5.1 Styrgruppen

Styrgruppen ansvarar för styrningen av utvecklingsarbetet enligt konceptet elitidrottsvänlig högskola och för beslutsfattandet i fråga om auditeringar. Medlemmarna i styrgruppen har sakkunskap om idrottsakademier och dubbelkarriärer, högskolornas verksamhet, den studerande idrottarens vardag samt om utvärdering och uppföljning. Föredragande i styrgruppen är Olympiska kommitténs sakkunniga med ansvar för samarbete med dubbelkarriärer och läroanstalter. De har även det operativa ansvaret för utvecklingsarbetet.

Styrgruppen har till uppgift att:

- styra det strategiska utvecklingsarbetet för konceptet Elitidrottsvänlig högskola
- besluta om inledning av auditeringar, utse auditeringsgrupper för högskolornas auditeringar och ordförande för dem
- utifrån förslagen utse elitidrottsvänliga högskolor och bevilja kvalitetsbeteckningar samt besluta om fortsatta åtgärder, om högskolan fullföljer auditeringen

Sammansättning av styrgruppen för kvalitetsarbetet vid elitidrottsvänliga högskolor: <https://www.olympiakomitea.fi/huippu-urheilu/kaksoisura/korkea-aste/>

5.2 Auditeringsgruppen

Auditeringsgruppens sammansättning och urvalskriterier

Av experter och aktörer inom elitidrott, utvärdering och högskoleutbildning sammanställs en auditeringspool. Personerna i auditeringspoolen introduceras i auditeringen av högskolor som ansöker om kvalitetsbeteckningen för en elitidrottsvänlig högskola. Styrgruppen utser en auditeringsgrupp från auditeringspoolen. Till auditeringsgruppen utses medlemmar på så sätt att gruppen består av företrädare för högskoleutbildningsområdet, området för elitidrott och dubbelt karriärarbete samt idrottande studerande. Auditeringsgruppen ska även ha utvärderings- och forskningskunskaper. Styrgruppen ska vid utnämningen beakta faktorer som hänför sig till jämställdhet och likabehandling. Olympiska kommitténs experter stöder gruppens verksamhet i genomförandet av auditeringsprocessen.

Auditeringsgruppen ska som helhet ha erfarenhet av och kunskaper i följande saker:

- kännedom om och erfarenhet av kvalitets- och utvärderingsarbete
- kännedom om högskolesystemet
- insikter i samarbete med dubbelkarriärer och läroanstalter
- förståelse för utövning av elitidrott och dess kravnivå samt de krav den ställer på en idrottande studerande

Både styrgruppens och auditeringsgruppens medlemmar ska ha en autonom och oberoende ställning. Auditeringsgruppens medlemmar ska vara tillgängliga och opartiska i förhållande till den högskola som ska granskas. Auditörerna ska själva underrätta Olympiska kommittén om eventuella frågor som gäller jäv. Om en ledamot anses jävig att behandla ett ärende, kan ledamoten avstängas från ärendets behandling och beslutsfattande. Innan auditeringsgruppen utses får den högskola som ska auditeras möjlighet att diskutera gruppens sammansättning, i synnerhet i fråga om jäv.

Auditeringsgruppens uppgifter

- lära sig om utvärderingsmaterialet och utvärdera verksamheten vid en högskola och en idrottsakademi
- besluta om genomförandet av auditeringsbesöket samt om de grupper och personer som ska intervjuas
- bestämma om tilläggsmaterial som vid behov ska begäras från högskolan
- sammanställa intervjufrågor för auditeringsbesöket
- se till att auditeringsbesöket genomförs på planerat sätt
- skriva en auditeringsberättelse i samarbete med projektchefen
- göra en bedömning för styrgruppen om högskolan ska godkännas i auditeringen eller om högskolan ska förutsättas vidta kompletterande fortsatta åtgärder

Auditeringsgruppens ordförande:

- fungerar som ordförande vid auditeringsgruppens möten och auditeringsbesök
- ansvarar tillsammans med projektchefen för auditeringsprojektet som helhet och för redigeringen av auditeringsrapporten
- presenterar auditeringsresultaten vid styrgruppens möte

Projektchef:

- introducerar auditeringsgruppens utveckling i arbetssättet och processen
- ansvarar för redigeringen av auditeringsrapporten
- fungera som kontaktperson med högskolan
- säkerställer tillräcklig personal under auditeringsbesöket

6. Auditeringsrapport

Auditeringsrapporten innehåller resultaten av utvärderingen av högskolan som Elitidrottsvänlig högskola samt högskolans viktigaste styrkor, utvecklingsobjekt och möjligheter till auditering.

Auditeringsberättelsen innehåller dessutom för varje bedömningsområde

- 1) auditeringsgruppens sammandrag inklusive en bedömning av kvalitetsfaktorerna samt utvärderingsområdets viktigaste styrkor och utvecklingsobjekt
- 2) högskolans självutvärdering
- 3) auditeringsgruppens utvärdering inklusive rekommendationer för att främja verksamheten vid en elitidrottsvänlig högskola

Auditeringsgruppen ger respons och rekommendationer utifrån auditeringen förutom till högskolan även till idrottsakademin.

DEFINITIONER

Med elitidrott och professionell idrott avses en helhet som består av elitidrott som siktar på internationell framgång samt professionell idrott, vars syfte är idrottslig och ekonomisk framgång. Elitidrottare och professionella idrottare kan kombinera även annat arbete eller studier med idrott på heltid.

En elitidrottare förbereder sig enligt de internationella kraven på elitnivå för sin gren. Där stöds idrottaren av ett sektorsövergripande expertteam samt tillräckliga resurser och förhållanden. Personen idrottar på heltid, tävlar regelbundet på grenens elitnivå och uppnår framgång i internationella elittävlingar.

Med professionell idrottare avses en idrottsutövare som står i anställningsförhållande till en idrottsorganisation eller försörjer sig själv som en yrkesutövare som får inkomster från idrotten. Ett anställningsförhållande eller företagande/företagsform kännetecknar en professionell idrottare

KÄLLOR

Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för utbildning, ungdomsfrågor, idrott och kultur, EU guidelines on dual careers of athletes: Recommended policy actions in support of dual careers in high-performance sport: Approved by the EU Expert Group "Education & Training in Sport" at its meeting in Poznań år 28 September 2012 Publications Office, 2014.

<https://data.europa.eu/doi/10.2766/52683>

Sveriges nationella riktlinjer för elitidrottarens dubbla karriärer. <https://www.rf.se/download/18.5bb7fead184086b59111d2b/1666620469783/nationella-riktlinjer-dubbla-karriarer.pdf>

Statsrådets utbildningspolitiska redogörelse 2021. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162996>

Lag om ändring av idrottslagen. <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2023/20230144>

Utvecklingsutvärdering vid Nationella centret för utbildningsutvärdering. https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_T1020.pdf

